

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

S S

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

S S

Toți ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbăta.

Pentru literatura populară.

Nu știu, dacă mai este vre-un popor pe suprafața pământului, cu o așa bogată literatură populară ca al nostru. Te frapează la fiecare ocazie veritabilele perle de gândire, de sentiment, ce zac ascunse în bogatul material folclor și îți vine să te mustri, când întrebi: Este posibil, ca să piară așa ceva? Deși piere cu siguranță. Ceeace ai auzit odată, abia vei mai avea cândva ocazie să ți-o mai spună altul. Nici cel dintâi nu-și mai aduce aminte de ea, oricât l-ai întreba, căci românul nu mult preț pune pe lucruri atât de nebăgate în seamă.

Las că nici nu avem pretenții, să facem imputări bietului român, pentru indiferența lui, pe acest teren, după cum nu certăm paserea, ce nu se încântă de glasul propriu.

Imputările se cuvin unei alte clase de oameni, aceea care stă în fruntea obștei și știe să aprecieze însemnătatea și valoarea literaturii populare sub toate raporturile. Acestora le revine și uriașa responsabilitate, pentru că privesc cu indiferență la literatura populară, pe care o lasă în voia vremii și a oamenilor. Piară ori adune-se de străini, ca literatura aparținătoare altor neamuri, nu interesează la noi pe nime. Aproape lunar apar volume de povești, legende, în limbi străine, pe cari îndată le cunoști la cele dintâi șire. Sunt poveștile noastre, îmbrăcate în altă haină și smulse din moștenirea, ce ar fi să fie a noastră.

Ceeace s'a făcut la noi, privitor la adunarea și publicarea materialului folclor este mai puțin decât un modest început. Câteva colecții datorite unor particulari, mai mult ori mai puțin competenți, câteva încurajări de către Asociație — atâta

tot. A lipsit sistemul și organizația, singure cari garantează succesul unei acțiuni de natura aceasta.

Cu toate, că har Domnului, am avea și oameni și mijloacele potrivite, cari ar putea garanta cu deplin succes realizarea unei idei de natura aceasta.

Profesorii școlilor noastre medii, a celor pedagogice-seminariale, dacă s'ar interesa de chestiunea aceasta, am putea vorbi și noi altcum.

Atâtea mii de elevi, băieți pricepuți, o iau în fiecare an de trei ori spre toate plaiurile acestei țări, atâtea forțe neprețuite pe acest teren! Ceeace particularul ar putea face numai cu mari greutate, cu cheltueli enorme, albinele aceste ar aduna cu plăcere și entusiasm. În câțiva ani am avea colecții de o respectabilă literatură populară.

Profesorilor le-ar reveni îndatorirea de-a grupa, a selecționa, a studia întreg materialul colectat, spre a fi publicat.

Pentru ce lipsește deci pretutindenea la școlile noastre o organizație la fel a profesorilor și un spirit de inițiativă pe acest teren?

Să am iertare, dar de câțiva ani suntem obicinuiți a impinteni mercu pe preoți, învățătorii dela sate cu „activități extrașcolare” — profesorii, cari au pe acest teren îndatoririle cele mai mari, scapă aproape neobservați. Să-i vedem deci la o muncă, care le asigură un loc de cinste în istoria luptelor noastre culturale. Speră, că vor cădea aci altcum de acord, ca la așazisele secții ale Asociației, și vor ajunge fără îndelungate parlamentări la alte rezultate. Așteptăm, ca profesorii nostri să se grupeze în fiecare centru școlar, în societăți aparte cu scopul de-a aduna, studia și publica întreg materialul folclor românesc de valoare științifică literară, mai

ales acela, prin care se reliefează mai mult firea și psihologia poporului nostru.

O spunem aceasta acum, când vedem că profesorii tuturor confesiunilor și neamurilor să grupează în secții de aceste, spre a mântui cu sfințenie, ce este a lor. Ori noi nu avem nimic de făcut pe acest teren?

Ceva despre Liturgiile private

de: Septimiu Popa.

(Fine.)

Asta ținea însă un an doi, căci în urmă ceda și el și făcea ca toată lumea. Știu, că sunt preoți de aceia, cari nu sunt în păstoria sufletelor, cari aceasta o atribue materialismului. Nu trag la îndoială bună credința lor, deși adeseori este și oarecare maliție la mijloc, dar sunt convins, că să fie ingeri din cer, dacă ar ieși în parohie și ei în părțile unde sunt în uz liturgiile private, — aceeaș ar fi și soarta lor.

În C. C. s'a fost tras la îndoială, că abaterea dela lege ar fi generală pe motiv, că în vre-o 7—10 districte protopopești nu există aceasta abatere. S'a uitat să se spună însă un lucru și anume: că numai acolo nu se fac liturgii private în Paresimi, unde din capul locului nu e introdus obiceiul acestor liturgii. Iar acolo unde e introdus, acolo se fac fără excepție și încă atât la uniți cât și la neuniți. Așa și în diecezele sufragane. Nu greșește așadar de loc acela, care susține, că praxă aceasta e generală. Iar susținerea și pe mai departe a opreliștei natural, că o socotim de irațională, pentru că omițindu-se cu totul cauza, pentru care s'a adus illo tempore legea, — n'are nici un rost să mai stăruiești pe lângă observarea unei legi, care cu totul și-a pierdut rațiunea existenței.

Sunt multe rațiunile, cari militează pentru ștergerea epitetului de abuz, ce s'a dat până acum obiceiului de-a celebra liturgii private în zilele comune ale Paresimilor. Invoc și eu motivele aduse anul trecut în C. C. și anume:

1. »St. Liturgie e lucrarea cea mai bună, ce se poate închipui« — care în vremile vechi se suplinia în câțva cu postul acela riguros, care noi, oamenii zilelor de azi, nu mai suntem capabili să-l observăm. Această lucrare bună, mare, sfântă, oare cu ce o suplinim noi?

2. »Paresimile sunt mai potrivite pentru învoirea sufletească, ce se obține mai ales pe urma harurilor primite în sf. Liturgie. Întru adevăr! Noi cei de azi, cari nu postim, ori observăm numai postul cel simplu, fiind ocupați în acelaș timp cu diferite lucruri lumești, am putea oare să ne învoim mai bine sufletește în acest timp, decât prin fructul sacramental al sf. liturgii, ori prin ascultarea ei, ori prin cuminecare?

3. »Creștinii doresc și în paresimi celebrarea sf. liturgii« și încă cu tot dreptul. Dacă peste tot e permis să se facă liturgii pentru câștigarea bunurilor spirituale ori temporale, de ce să nu fie aceasta permis și în Paresimi? Eu tare cred, că pe timpul când s'a compus Triodul și respective pe timpul sinoadelor dela Laodicea și Trula — în orient din capul locului nu era introdus obiceiul liturgiilor pri-

vate. Altcum doar ne-am putea oare închipui, că părinții acelor vremi să nu fi fost cu considerare la trebuințele particulare a credincioșilor? Se celebra de sigur pe atunci liturgie în toate zilele, dar totdeauna pentru toți și pentru toate, așa apoi a fost ușor ca în Paresimi din motivul indicat să se facă excepție.

4. *Lipsa de uniformitate în această privință.* La rom.-catolici liturgiile sunt permise și în Paresimi. Acolo unde suntem mestecați cu ei desigur credinciosul refuzat din partea preotului propriu ar recurge la ei. Că oare e bine să dedăm pe poporeni a alerga în lipsele lor sufletești la preoți rom.-catolici — lasă să judece oricine. Preoții neuniți așiderea celebrează când li-se cere fără excepție. Mai obvine cazul, că dintre doi preoți vecini din două dieceze, unul primește concesiune spre acest scop, iar celalalt nu. Toate aceste sunt inconveniente peste cari e ușor să treci aducând preoțimii dela sate învinuirea materialismului, dar cari trebuie rezolvate, — căci cu vecinice învinuiri nu se rezolvă lucruri așa de momentuoase.

5. *Cuminecarea credincioșilor în Paresimi.* E îndeobște cunoscut, că pe lângă toate insistențele preotului credincioși în paresimi se spovedesc toți abia în cele din urmă 2—3 săptămâni. Acolo unde preotul pune pond pe spovedanie și parohia e mare, de Luni până Duminecă trebuie să fie tot

cu patrahurul după cap. Când se vor cumineca acești oameni? Ar putea ce-i drept să celebreze zilnic liturgia sf. Grigorie, fiind însă împreună această liturgie cu inserat nu se poate celebra în zori, atunci e lucrul câmpului și oamenii de regulă se lasă cu cuminecarea până Duminecă. Dacă ar face însă zilnic liturgia în zori, ar putea ușor convinge pe unul fiecare să se cuminece în ziua următoare spovedaniei.

6. Să adaug și dela mine un argument. În timpul acesta al războiului adese credincioșii cer celebrarea liturgiei private pe cutare zi la espresa dorință a celor de pe câmpul de luptă. Cum vom putea să refuzăm astfel de cereri?

În diecezele sufragane s'a dat deslegare spre acest scop. În capela episcopescă dela Gherla anul trecut s'a celebrat liturgia privată pentru regretatul Vasile Moldovan chiar într'o zi de Luni în Paresimi. De ce să nu se deie așadar și la noi? De ce să nu fie în privința aceasta uniformitate în toată provincia noastră mitropolitană?

Uniformitatea s'ar putea ajunge pe două căi. Cea dintâi ar fi reintroducerea vechei discipline a postului, cu rigoarea și opreliștea lui, ori simpla opreliște a celebrării liturgiilor în paresimi în toate diecezele. Pentru a se face aceasta — însă acum — e prea târziu! Abia pe hârtie dacă s'ar mai putea face altfel nici odată!

Rămâne calea cea de a doua, cea rațională și logică: să se permită ce-

FOIȚA.

Fraitărul fără stele.

(Fine.)

De atunci îi zice toată lumea: „Fraitărul fără stele. Și omul avu dreptate, căci nu trecu un an și jumătate și veni și Nuțu. În sat se lățișe vestea, că „la fraitărul se începu și al doilea țug“. Fraitărul tocmai sucia o țigară în baie, când primise vestea. Aruncă țigara jos și își făcu cruce. Apoi se plecă iar jos să ridice țigara, dar se răsândi și n'o mai ridică. Iși făcu repede socoteala în minte.

— Peste douezeci de părechi de opinci fumez eu pe an! — își zise — și de atunci se lăsă și de fumat.

Apoi veni războiul și — Traian. Dar lucrurile se schimbaseră acum. Irina și Anghilina se făcuseră fete mari — și lucrară și ele. Și creșeură și ceialaltii prunci unul după altul. Aveau acum de toate, vaci în poiată și viței prin curte. Și era fericit fraitărul, când intră în casă și își vedea „țugul“ strins în jurul lui. În sat era respectat de toți, numele „fraităr“ nu mai era nume de batjocură. Fetele lui erau socotite totdeauna între cele dintâi din sat.

Într'o vreme îl imbiară oamenii să le fie jude comunal, că așa va scăpa poate și de cătănie. Dar el nu primi.

— Imi am eu „țugul“ meu — zise — și n'au lipsă să mai ieau și alte griji după cap. Apoi de cătănie n'am lipsă să scap; țara e în primejdie, iar un „fraităr“ de omenie trebuie să fie la locul lui, când îi vine rândul!

Și rândul veni. În fruntea „țugului“ intră în sala de așteptare. Oamenii îi făcură loc cu respect, iar femeile câte erau în sală isbucniră în lacrimi când văzură. Se răzima de masa, care era în mijlocul sălei și luă pe Traian în brațe. Iar cu o mână își netezi soția pe frunte.

— Vezi — îi șopti într'un târziu — cum plătește Dumnezeu! Văzut-ai cum ne-au cinstit oamenii aceștia? Nu pe noi ne-au cinstit — ci munca, cinstea și omenia... Fiți dragii mei...

Nu mai putu zice nimica — îi podidiră și pe el lacrimile. Iși prinse fetele de mână și își adună tot „țugul“ în jurul lui. Iși privi pruncii pe rând și cu multă duiosie. Un prietin se apropie de el și îi zise:

— Pentru Dumnezeu, doar nu plângi și tu? Lasă să plângă numai Ileana!

— Tu crezi că „fraitărul“ plânge? îi răspunse el. — Nu frate, — fraitărul nu

plânge niciodată — acum plânge numai tata...

Își îmbrățișe pe rând femeia și pruncii și apoi zise din nou:

— Și totuși — plânge și fraitărul. — Că... fraitărul se duce și... țugul rămâne... Și ce credeți voi... dacă ași putea să-mi duc și „țugul“ cu mine... ehei! — țugul meu cel drag... ar fi muscal pe lume, care să biruiască cu mine?

Își șterse lacrimile și apoi se îndreptă către femeile cari mai erau prin sală.

— Nu vă năcăjiți nici voi, — le zise — că Dumnezeu e cu noi. Grijiți de pruncii, cari îi aveți, că Dumnezeu nu ne lasă. Nici pe mine nu m'a lăsat niciodată... Doisprezece mi-a dat... doisprezece mi-a lăsat... mâncu-le lacrimuțele lor! Pe noi... lăsați-ne acum să ne ducem, că avem slujbă mare de împlinit... Că apoi iar ne va aduce Dumnezeu acasă...

Ca prin farmec — lacrimile multe încetară de-a mai curge. Femeile râsuflară ușurate și una mai în vrăstă îi și zise:

— Țină-te Dumnezeu fraitărule, că tot așa ne-ai mângăiat de când s'a început războiul...

Neguțătorul străin, care era în sala de așteptare, întrebă de un vecin:

— Cine e omul acesta? Cuminte om se vede! — E „fraitărul fără stele“ răspunse cel întrebat.

celebrarea liturghiei sf. Ioan Gurădeaur în zilele comune a Paresimilor, cum s'a permis și schimbarea radicală a disciplinei postului — și cum s'a permis anul trecut celebrarea liturghiei sf. Ioan în ziua Intimpinării Domnului. S'ar ridică o piatră de moară de pe inimile multora din noi și — s'ar pune capet — și așa numitei anarhii cum îi zic unii — care domnește la noi în această privință.

Orfelinatul din Blaj.

Ultimele zile de rodnică însuflețire pentru cauza măreață a orfanilor ne-a adus o sumă de aproape trei mii și jumătate coroane și câteva momente de nobilă emulare pe acest sublim teren al carității creștine, cari ne trezesc în inimă cele mai frumoase nădejdi pentru viitor.

Cel mai însemnat moment al acestor zile și una dintre cele mai frumoase pagini ale mișcării de până acum pentru orfelinatul nostru, îl formează fără îndoială gestul minunat și admirabil al »Reuniunii femeilor române gr.-catolice din Blaj», care cu prilejul adunării sale generale din acest an ne-a oferit suma frumoasă de două mii coroane, promițând în aceeași vreme tot sprijinul — neasămănat mai valoros decât suma votată — de care-i capabilă o reuniune al atâtor inimi de mame iubitoare a orfanilor. Pe lângă colectele preoților

— N'ai drept frate, zise acum din nou fraitărul. Eu nu sunt fără stele. Că eu am douăsprezece stele și un luceafăr! Vedeti-le? ... Dar acum să lăsăm glumele la o parte. Nu mai avem multă vreme de așteptat. Povestească-și tot omul poveștile cu ai lui... că acuș vine trenul.

Sfatul fu ascultat. În jurul fiecărui »bătrân» se formă câte o ceată de femei și prunci. Povestiră încet, cum se cade la »bătrâni» — în sală auziai numai șopote. Povesti și fraitărul cu ai săi — spuse fiecăruia câte o vorbă dulce, până când veni din nou un slujbaș și vesti că se apropie trenul.

Apoi ieșiră toți pe peron la desagi. Nu mai plânse nimeni, ci toți stăteau tăcuți și gânditori. Numai când plecă trenul, izbucniră din nou lacrimile. În fereasta unui vagon stătea fraitărul, privind mereu înapoi. Trenul se depărtase binisor, dar el era tot în fereastă, — căuta cu privirile în zarea depărtată: licărirea unui luceafăr și alor — douăsprezece stele.

Septimiu Popa.

Decet imperatorem stantem mori.

Unui împărat îi se cuvine să moară în picioare.

Vespasian († 79 d. Chr.).

MARIAN: »Dicționar de citate».

din dieceza Gherlei pp. *Coriolan Têrnovan* și *Lazar Caba*, inimi înțeleghătoare ale spiritului vremii, mai relevăm cu deosebită mândrie suma frumoasă de peste una sută corbane adunată, între zidurile școlii noastre primare din Micuș, din partea învățătorului harnic *Dioniziu Luca*, care ne scrie: »Suntem mici și sărăcuți, dar mica noastră sumă o așezăm cu mare dragoste pe altarul jertfelor noastre comune».

Deosebită mențiune vrednicesc apoi cele două colecte făcute între ostașii noștri bravi, dintre cari cea mai mică, a avocatului nostru *Dr. A. Rațu* (Turda), pe care sunt însemnați cu sume mărunte mai mulți intelectuali de-ai noștri, ne promite ca »îndată ce ti va aduce bunul Dumnezeu acasă și își vor putea vedea iarăși de slujba lor de mai înainte vor ști să-și facă datoria». Încrestăm cu plăcere.

Astfel înaintează cauza noastră sfântă spre mărirea lui Dumnezeu și înflorirea scumpei noastre biserici.

*

Conspectul contribuțiilor mai nou este acesta:

1. *Colecta pâr. Coriolan Têrnovan între credincioșii săi din Borlești și filin Aciuș: 273.12 cor.*

Coriolan Têrnovan, preot și soția 30— cor.; Andrei Micloș curator și soția 20— cor.; Școlarii din Borlești 1462 cor.; Teodor Marina, Filip Micloș și Nicolae Micloș câte 10 — cor.; Școlarii din Aciuș 636 cor.; Macavei Micloș, George Micloș a Mitruului, Floarea Borlan, Grigorie Micloș a Georgii, Marie Micloș, Ioan Micloș, Alexă Micloș I. Toader, Petru Micloș, vâd. Nuța Micloș a Petri, Arion Glodan, Nuța Fagi, Tereza Băintan, Andrei Bran, Vilă Micloș, Ilie Fagi, Lica Fagi, Floare Bran, Tereza Bolchiș, Ilie Micloș, Nuța Mihăș, Mihai Băintan, Ios. Micloș I. Ilie, George Grumaz, Toma Grumaz câte 2 cor.; M. Micloș, M. Contra, A. Micloș, Io. Micloș, V. Chiș, F. Chiș, I. Chiș, M. Raț, vâd. Gr. Crișan, Gr. Băintan, vâd. C. Crișan, Gr. Raț, Gh. Micloș, I. Micloș, V. Micloș, vâd. I. Micloș, vâd. M. Micloș, V. Micloș, C. Micloș, M. Mărină, M. Micloș, Gr. Pop, G. Micloș, P. Micloș, Gr. Onijan, G. Ghilvaci, A. Micloș I. Petre, N. Micloș, Z. Micloș, M. Boitor, I. Băintan, N. Jorpă, Io. Jorpă, P. Mihăș, V. Mihăș, N. Micloș, G. Jorpă, Gr. Jorpă, M. Glodan, A. Tămaian, P. Murășan, P. Jorpă, G. Murășan, B. Roman, N. Lază, C. Verdeș, T. Lază, V. Hirsch, V. Tăbălțar, S. Pop, V. Verdeș, Vas. Verdeș, N. Pop a fătului, N. Pop a Marcului, G. Pop, P. Bubi, G. Verdeș, vâd. I. Boitor, Gr. Pop, M. Belbe, C. Crișan, Gr. Lază, M. Pop, G. Verdeș, L. Boitor, T. Mihăș, D. Pop, N. Micloș, V. Pop, C. Verdeș, F. Belbe, L. Mănăstirean câte 1 cor. Apoi alți 51 credincioși din Borlești 1844 cor.; iar alți 63 credincioși din Aciuș 27— cor.

2. *Colecta pâr. Lazar Caba între credincioșii săi din Szilágysszolymos: 212.90 cor.*

Lazar Caba, preot 100— cor.; Ștefan Savu primar 50— cor.; Longhin Ciomoș și Ioan Băieș câte 10 cor., Nicolaie Băieș 3 cor.; George Pop, Pap Miklós, Weisz Jozsefné, Samuilă Copos, Ioan Chiș Vas., Vasile Pop, Ioan Temeș, Teodor Ciomoș câte 2 cor.; L. Moldovan, C. Ciomoș, I. Pop, T. Sav, F. Copos, A. Copos, T. Ciomoș, A.

Ciomoș, A. Sav, Șt. Copos I. I., S. Sav, C. Fictus, A. Borz, G. Sav, V. Ciomoș și A. Chiș câte 1 cor. Apoi alți 19 credincioși 790 cor.

3. *Colecta învățătorului Dioniziu Luca (prin Florica Iorga și Maria Călugăr eleva în cl. V.) între elevii școlii din Micuș: 103— cor.*

Simeon Crișan paroh-director 30.67 cor.; Dioniziu Luca, învățător 30— cor. Cassa școlară și bis. 10— cor.; Florica Călugăr 2— cor.; Gavril G. Crișan 120 cor.; Nast. Dordai 1.10 cor.; Florica și Nic. Iorga 1.08 cor.; A. Trifan, M. Călugăr, R. Crișan, T. Faur, G. Chicinaș, M. Călugăr I. S., M. Drăgan, M. Ciortea și S. Crișan, câte 1— cor.; Apoi alți 65 elevi și eleve restul de 17.95 cor.

4. *Colecta dlui Traian Novac comerciant (Blaj) pe frontul italian între soldații din comp. 8 ai bateriei dela batalion 2 art. de cetate: 150— cor.*

Dr. Gregoriu German, Dr. Iosif Boilă, Pavel Cișmasiu, câte 11 cor.; Traian Novac, Kováts Árpád și Dumitru Papp câte 10— cor.; Vasile Pop și Ioan Catarig câte 5— cor.; George Dulea, Isidor German și Vasile Goia câte 4— cor.; Vasile Pătruț 3— cor.; D. Țilea, N. Cristea, A. Hodoroagă, T. Cristea, Io. Ciortea, I. Boiu, S. Florea, P. Adam, N. Cristea, Io. Chiorean, Io. Cozar, P. Costea, Io. Chetan, D. Dan, G. Kiss, I. Holdresch, Bordi M., Abrahám V., I. Dresping, Schadek A., I. Haneck, Szilágy L., Berkovits I., și Hermann D. câte 2 cor.; Harich G., Hirsch S., G. Popp, Io. Budusan, R. Burces, Șt. Buș, Io. Negrn, Csavits M., G. Ciurea, M. Felderean, D. Filip, A. Irimieș, C. Valașa și D. Berar câte 1— cor.

5. *Colecta dlui Dr. Augustin Rațu între colegii voluntari și elevii săi dela școala de telegrafie grupa C. Traianmanu: 28— cor.*

Dr. A. Rațu, Dr. E. Pop, Dr. E. Mesei, Dr. R. Dămian, A. Dragomir, I. Gelléri, Seidl Ödön, S. Brügel, E. Kaiser, Hennefeld, I. Keszler L. și Varagyanin D. câte 1 cor. Alți 24 colegi 950 cor., iar alți 40 elevi 650 cor.

Sumarea colectelor:

Colecta 1:	K.	273.12
„ 2:	„	212.90
„ 3:	„	103—
„ 4:	„	150—
„ 5:	„	28—
		Laolaltă K. 767.02

Alte contribuiri:

»Reuniunea femeilor» din Blaj . K. 2000—
Vicentiu Nemeș, v.-prot. onorar. „ 200—
Nicolae Doroș, preot Sighet . . . „ 200—
Victor Câmpian, preot militar . . . „ 200—

În loc de cunună pe sieriul învățătorului din Borlești *Aureliu Popan*: Vasile Popan preot, și George Selăgian câte 20 cor. vâd. Maria Popan 10 cor. și Alexandru Anderco învățător 5 cor. . . . . „ 55—
Dr. Enea Nicola, medic Palotailva „ 50—
Veroana Recean, Dejani . . . . . „ 17—
Vasile Tămaș prot. Pappfalva (Intru amintirea fiului său *Atanasie*) . . . . . „ 10—

Suma K. 3.499.02

Suma din Nr. 33 „ 135.288.19

Suma totală . . . K. 138.787.21

Contribuiri pentru orfelinatul din Blaj, rugăm să se trimită: *Administrației centrale capitulare Balásfalva—Blaj*. Cvi-tarea ofertelor o face comitetul executiv în organele de publicitate.

Orfelinat românesc în Bucovina. — Deodată cu pornirea nobilă luată de români transilvăneni de a oferi ajutor copiilor acărui părinți s'au dat viața pentru tron și patrie, frații noștri din Bucovina încă au luat inițiativele pentru ridicarea unui orfelinat. Vestea aceasta plăcută ne-o comunică revista „Viața Nouă“.

Reținem următoarele:

„De soarta văduvelor și orfanilor pe urma celor căzuți pe câmpiile de luptă îngrijește indeosebi marea societate „Fondul văduvelor și orfanilor“ care stă sub înaltul protectorat al Majestății Sale Impăratului, și societatea Crucea de argint, care-și are filialele sale și în centrele cele mai însemnate românești din Bucovina. Dară tocmai aceste societăți trebuie să ne fie nouă pildă și învățătură, ca și noi, Românii, să punem umăr la umăr și să grijim în măsura cea mai largă de vădulele și de orfanii noștri, căci, grijind de ei, grijim de viitorul nostru.

Societatea Școala Română din Suceava, care este, de lungă vreme, un factor atât de cumponitor în viața culturală și națională a Românilor Bucovineni, a dat frumoasă dovadă că este conștientă de înalta sa chemare făcând primul pas pentru îndrumarea și înfăptuirea unui orfelinat românesc în Bucovina.

Comitetul acestei societăți a luat frumoasa hotărâre:

I. Să dea pentru clădirea orfelinatului în apropierea internatului societății un loc cu o suprafață de 1500 m² în valoarea de 15.000 coroane.

II. să verse în fondul pentru înființarea orfelinatului suma de 1000 cor.

III. să invite toate celelalte societăți culturale naționale din țară, ca împreună cu fruntașii neamului să coopereze la organizarea și isprăvirea acestei opere, a cărei înfăptuire neîntârziată este o necesitate de extremă importanță națională.

Lucrul astfel început va trebui să ajungă la bun sfârșit.

Orfelinatul românesc din Suceava va trebui să fie mărturie vie că generațiunea de astăzi este vrednică de vremile mari pe care le trăiește și a înțeles să-și facă datoria față de acei cari cu jertfa sângelui lor au deschis și asigurat calea viitorului“.

Olanda va intra în războiu? —

În urma conferinței din Paris, Anglia a luat față de Olanda o atitudine provocatoare ce are aproape caracterul unui ultimatum. În nota ce s'a trimis guvernului olandez, Anglia cere ca să-i permită trecere peste teritoriul olandez și în aceiași vreme, ca Olanda să-și închidă granița de către Germania. Pretențiile acestea nejustificate ale Angliei, au stârnit mari turburări în Olanda, care până acum s'a păstrat neutralitatea cu vigoare. După toate aparențele Olanda nu se va lăsa târâtă de interesele Angliei fiind gata a se opune oricărei încălcări teritoriale, chiar și cu armele. Olanda dispune de o armată de un milion.

Războiul european.

Rapoartele germane anunță, că la Verdun din nou se dau lupte viguroase. În regiunea Douamont și Vaux, cari a fost distruse de bombardările date de tunuri cu calibru mare, ger-

manii au întreprins mai multe asalturi cari au avut de rezultat ocuparea pădurii La Gaillette. Luptele cari au luat proporții mari, sunt în decurgere. Pe întreagă regiunea nord ostică a frontului rusesc artileria inimică a dezvoltat o activitate intensivă. Lupte mari se semnalează și de pe frontul italian.

Informațiuni.

Rugăm pe stimații colaboratori și prietini ai ziarului nostru să ne trimită de cu vreme materialul destinat pentru numărul de sf. Paști ca să-l putem da la tipar din bună vreme.

Din Arhidieceză. La parohia Zlatna, după cum aflăm cu bucurie, a fost numit paroh, prietenul nostru *Iacob Domșa*, oficial caditular în Blaj. Totodată a fost numit și *protopop* al tractului Roșiei montane. — Felicităm pe amicul nostru pentru aceste meritate distincțiuni și-i dorim succes în noua-i slujbă!

Promoție. Dl Emil Habor, actual preot militar, a fost promovat zilele trecute la Universitatea din Cluj de doctor în dreptul canonic.

Serate în favorul orfelinatului din Blaj. Pentru augumentarea frumoaselor sume cu cari au contribuit și contribuie în continu neamul nostru pentru ocrotirea orfanilor de războiu, intelectualii din Blaj au hotărât să țină, în localul Casinei române din loc, mai multe serii de conferințe în cari se vor trata diferite chestii științifice, mai ales în legătură cu războiul. Seria acestor conferințe a fost începută de Cl. Domn *Dr. Ioan Coltor* prof. de teologie care a spus cu multă căldură și pricepere activitatea rodnică a lui *Vicențiu de Pauli* depusă în favorul orfanilor francezi rămași după războiul cu Germania. În serviciul de ocrotire a orfanilor s'au angajat, în curând, damele din elită și cu concursul lor i-a succes lui *Vicențiu de Pauli* să asigure existența ființelor plâpânde.

Și conferința Cl. Domn *Dr. Coltor* a avut, suntem pe deplin convinși, efectul dorit în inimile damelor noastre, cărora le-a fost adresată aceasta dizertație plină de vioiciune, așa, că și Sp. noastre dame se vor angaja la timpul său în serviciul orfelinatului nostru.

În Dumineca trecută am avut de conferințiar pe dl profesor gimnazial, *Traian German*. Ne-a vorbit despre istoricul și perfecționarea celui mai groaznic săcerător de vieți omenești din actualul războiu, despre granate, șrapnele și alte materii explozibile.

Eleva din cl. IV civilă *Livia Raț*, a declamat cu mult sentiment „Vulturul“ de *Ilie Bufnea*.

Eleva din cl. III *Malva Nistor*, ne-a distras cu cântări la pian executate cu multă dexteritate și simț muzical.

Ne-am depărtat cu toții deplin mângâiați de reușita ambelor conferințe, ducând cunoștințe frumoase și momente plăcute dela aceste serate și mai ales ni-s'a imprimat viu în suflete zelul exemplar ce-l dovedesc intelectualii noștri față de viitoarea ocrotire a orfanilor noștri de eroi.

Pentru prizonierii de războiu. Soc. „Crucea roșie română“ îmi spune, că prizonierul se găsește mai ușor, dacă se dau cât mai multe amănunte despre ultimele lui semne de viață, în ce loc a luptat, în ce zi, dacă se poate, și ce spun cei cari l'au văzut mai pe urma. Cel puțin atâta trebuie la orice caz: pe ce front a luptat: de ex. în Carpați, în Galiția, în Bucovina, în Polonia rusească. E o mare ușurință pentru a-l căuta, dacă se indică starea sănătății lui, de ex.: bolnav, rănit la un picior și dus în cutare spital. Aceia, la cari nu li-se indică nici măcar frontul de luptă, nu pot fi căutați.

Mai mulți mă întreabă, ce e cu porto postal, cu cheltuieli, căci ei nu-mi cer căutarea prizonierilor, până ce nu le dau deslușire în privința aceasta. Porto nu-l privește pe nimeni, iar căutarea nu costă nici un ban. Răspuns nu scriu decât când voi primi avizul dela „Crucea Roșie“; deci nu aștepte nimeni nici o scrisoare. Sunt unii, cari nu pun mărcile postale necesare pe scrisori, în-ât eu trebuie să plătesc indoit lipsa, ce, la multe scrisori, se adună. O carte postală deschisă e 10 bani, scrisoare închisă 25 b, recomandată 50 b.

București, Esculap 5, la 18/31 Martie 1916. *pār. Bălan.*

Bibliografie.

A apărut:

Revista „Pagini literare“ numărul 2 cu frumoase fotografii dela înmormântarea mitropolitului Mețianu, și diferite deseme prin cari se simbolizează grozăviile războiului. Din materialul bogat fac parte scrierile deprinse din actualitate: Două scrisori de *I. Agârbiceanu*; Reverie, poezie de *I. Broșu*; În spital, schiță de *Sinbad*; Mitropolitul *Ioan Mețianu*; Închinare, versuri de *I. U. S.*; Ce fel de literatură dorim noi? de prof. *Ioan Georgescu*; Arta și războiul, de *Al. S. Iorga*. Filozofie: Mit și cunoștință, de *Lucian Blaga*. Istorie: Calvinismul și literatura românnască, o carte necunoscută de pe vremea lui *Gheorghe Rákóczi I* (1639) de *Dr. Nicolae Drăgan*. Știința popularizată: Lumea microscopică, de *V. Stanciu*.

Posta Redacțiunii.

A. Morar — Rectificăm cu plăcere greșala de tipar ce s'a strecurat în Nr. nostru 29 și constatăm, că *Dioniziu Ștef* și soția, *Eugen Imbăruș* și soția, și *Ioan Mureșan* și au contribuit pentru orfelinat cu câte 5, cum s'a publicat din greșală.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:

Ioan Suciu.

Cafea pentru Paști!!

(Aflând puțină cafea, în decurs de 2 luni voi fi constrâns a sista expedițiunile). Recomand a vă providea de timpuriu, căci sosește cu întârziere.

1—15 April 15—30 April
No. 9 Cafea Cuba bună 1 Kg. 11'—K. 1Kg. 12'—K.
> 12 > Cuba foarte fină 1 Kg. 11'50 > | > 12'50 >
> 16 > > specialitate 1 Kg. 12'— > | > 13'— >
> 106 > Mixt. > Victoria > 1 Kg. 12'— > | — — >
1 Kg. Tea rusească 20 Cor. (între Cafea se trimite și 1/8 kgr.)

5 Kg. se spedează francat și vămuit prin rambursă postală.

NB. Ca să fiu cruțat de corespondență multă amintesc, că alte mărfuri la nici un caz nu pot trimite; deci nici zahăr sau Franck etc. căci nu se află.

În lipsa de Franck, să se folosească orz prăjit (Kneipp) căci e foarte corespunzător.

Cu toată stima se roagă de sprijin

F. A. DEGAN
comerciant de Cafea și Tea
în Fiume (Postafiock 163).